

**Zápis z osmého zasedání
Kolegia expertů k výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva
konaného dne 15. listopadu 2022**

Dne 15. listopadu 2022 od 13:30 hodin se na Ministerstvu spravedlnosti („MSP“) konalo osmé zasedání Kolegia expertů k výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva a provádění Evropské úmluvy o lidských právech (dále jen po řadě „Kolegium“, „Soud“ a „Úmluva“) jako poradního orgánu vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Soudem.

(...)

III. ROZHODNUTÍ SOUDU PROTI ČESKÉ REPUBLICĚ

KOMISSAROV PROTI ČESKÉ REPUBLICĚ

Zástupkyně KVZ *K. RADOVÁ* na úvod předestřela, že se jedná o nový rozsudek týkající se souběhu extradičního a azylového řízení. Vysvětlila, že rozsudek je příkladem případů, které v praxi nasávají, kdy je osoba zbavena svobody ve vazbě za účelem jeho vydání nepřiměřeně dlouhou dobu. Dle judikatury Ústavního soudu cizinec nemůže být vydán do cizího státu za účelem trestního řízení, aniž by bylo pravomocně rozhodnuto o jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Pokud tedy cizinec požádá o azyl v průběhu extradičního řízení a je vzat do předběžné nebo vydávací vazby, má délka azylového řízení přímý dopad na délku jeho zbavení svobody. V rozsudku *Komissarov* Soud uvedl, že je třeba se řídit zákonem o azylu, který stanovuje při souběhu s extradičním řízením zvláštní lhůty pro vydání rozhodnutí v azylovém řízení včetně následného soudního přezkumu. Ve věci *Komissarov* byly tyto lhůty výrazně překročeny a zbavení svobody trvalo nepřiměřených 18 měsíců. Trestní soudy, které rozhodovaly o trvání vazby, nepřihlédly dostatečně k délce azylového řízení a nezohlednily, zda probíhá s náležitou péčí, kterou požaduje článek 5 Úmluvy. Při prvotní analýze po vydání rozsudku vyšlo najevo, že obdobných případů je v praxi mnohem více. Mj. byla vládě Soudem komunikována i nová obdobná stížnost ve věci *Kudashkin*. Bylo zjištěno, že až u dvou třetin případů, kdy dochází k souběhu extradičního a azylového řízení, nejsou dodržovány zákonné lhůty. Je proto nutné přijmout obecná opatření. *K. RADOVÁ* vyjmenovala, že výkon rozsudku bude mít následující tři hlavní pilíře. *Zprvé* je třeba zajistit, aby Ministerstvo vnitra postupovalo s náležitou péčí a dodržovalo lhůty pro vydání rozhodnutí v azylovém zákoně. Během dosavadních jednání MV poukázalo na skutečnost, že tyto případy bývají velmi složité a 60denní lhůta stanovená zákonem o azylu není mnohdy splnitelná. Diskutována tedy byla možnost lhůtu prodloužit na 90 dnů, pokud bude v praxi skutečně dodržována. Diskuze vyústily v návrh na zařazení tohoto prodloužení lhůty do aktuálně projednávané novely zákona o azylu. *Druhý pilíř* se týká činnosti správních soudů. Jejich zástupci uváděli, že lhůta 60 dnů je realistická za předpokladu, že se o souběhu s extradičním řízením soudce dozví včas. V současné době jsou tedy analyzovány praktické nástroje k dosažení této včasné informovanosti. Navrhováno je například zřízení speciální spisové značky pro tyto případy souběhů ze strany MV či lustrace v Centrální evidenci vězněných osob ze strany správních soudů. *Třetí pilíř* se týká přezkumu dalšího trvání vazby ze strany trestních soudů. Ty by dle judikatury Soudu měly v rámci svého rozhodování zohledňovat, zda předchozí postup v azylovém řízení proběhl s náležitou péčí. V případě neodůvodněných a nepřiměřených prodlev se totiž další trvání zbavení svobody stává neslučitelným s článkem 5 Úmluvy. Ohledně tohoto bodu teprve budou probíhat jednání se zástupci trestních soudů, Nejvyššího státního zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti.

Zástupce MV *L. TOMÁNY* vyjádřil souhlas s vytvořením speciální spisové značky. Upozornil však, že to nepůjde učinit vždy, například v případech, kdy je vydáno rozhodnutí ještě před zahájením extradičního řízení. Náměstkyně MSP *Z. FIŠEROVÁ* navrhla, že by MSP informovalo o tom, že probíhá azylové řízení a dodatečně by se to mohlo do spisové značky promítnout. Uvedla, že MSP se vždy dotazuje Odboru pro azylovou a migrační politiku, zda osoba požádala o udělení mezinárodní ochrany. *L. TOMÁNY*

k tomu dodal, že přichází v úvahu identifikovat konkrétní rozhodnutí, ale jen do okamžiku jeho vydání. Zástupkyně KVZ K. RADOVÁ vysvětlila, že k zmíněným zbytkovým případům nedochází často a že je možné, aby o nich soudy nebo správní orgány informoval přímo Mezinárodní odbor trestní MSp.

Zástupkyně legislativního odboru MSp A. JANOŮŠKOVÁ zmínila, že projednávaný problém je z hlediska postupu správních soudů spíše nelegislativní povahy, s výjimkou lhůt stanovených v zákoně. Ty jsou však nyní nejkratší možné a ani není zájem na jejich prodlužování. Probíhá však diskuze o sjednocení počátku běhu lhůty. A. JANOŮŠKOVÁ dále uvedla, že daný případ spadá do širšího rámce snah o posílení efektivity správního soudnictví. V této souvislosti je připravována velká novela soudního řádu správního, kterou je v plánu předložit v prosinci 2023. Cílem je zajistit lepší fungování správní justice. Součástí je i prozkoumání lhůt, kterých je v soudním řádě správním celá řada, a zvážit jejich úpravu. Tato novela by v konečném důsledku mohla napomoci i při výkonu rozsudku *Komissarov*.

Zástupce Právnické fakulty Masarykovy univerzity D. KOSAŘ vyjádřil obavy nad dodržováním lhůt a nad tím, zda se prodloužením z 60 na 90 dnů něco změní. Uvedl, že by bylo vhodné přijít s nějakým mechanismem, ne nutně legislativním, který by k dodržování lhůt napomohl, například zakotvit nějaký systém kontroly.

Zástupkyně KVZ K. RADOVÁ reagovala, že monitoring dodržování lhůt v azylovém řízení je plánován, jelikož bude třeba Výboru ministrů doložit praktickou účinnost přijatých opatření. Mimo to probíhá diskuze, zda vypracovat metodiku, ve které by MV určilo, jaké kroky mají být v řízení učiněny, na jejímž základě by pak bylo možné lépe identifikovat, zda dochází k prodlevám.

Zástupce MV L. TOMÁNY uvedl, že z jejich pohledu metodika není nutná, neboť postup je již stanoven v zákoně. Obdobné případy mají být projednávány urychleně a s největší prioritou. L. TOMÁNY dále navrhl, zda by MV nemohlo mít přístup do Evidence centrálně vězněných osob, neboť by mu to usnadnilo práci.

Náměstkyně MSp Z. FIŠEROVÁ upozornila na skutečnost, že cizinec může o udělení mezinárodní ochrany požádat kdykoliv v průběhu extradičního řízení. V extradičním řízení nelze rozhodnout o povolení vyhoštění, dokud není ukončeno azylové řízení, včetně soudního přezkumu. Tímto může docházet k protahování doby, kdy je osoba zajištěna v předběžné vazbě.

Závěry:

Kolegium vzalo na vědomí informace o probíhajících jednáních k výkonu rozsudku a věcí se bude zabývat na příštím zasedání ve světle výsledků dalších jednání. Vyzdvihlo důležitost sledování praktické účinnosti přijatých i zamýšlených opatření, jejichž cílem je zajištění urychleného vyřízení azylových žádostí a náležitého vyhodnocování přípustnosti dalšího trvání vazby ve světle požadavků plynoucích z článku 5 Úmluvy.

V Praze dne 15. listopadu 2022